

Sadullah Kısacık
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Adana Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 19.09.2025

Sadullah KISACIK
Adana Milletvekili

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından ilk kez açıklanan “Sosyoekonomik Seviye (SES) 2023” verileri, Türkiye genelinde derinleşen eşitsizliklerin mekânsal boyutunu ortaya koymuştur. Bu veriler; eğitim düzeyi, iş gücüne katılım, gelir seviyesi, hane büyüklüğü gibi onlarca göstergenin bileşkesi üzerinden illeri ve ilçeleri bir endeks sistemine göre sınıflandırmaktadır.

- Türkiye genelinde hanehalklarının sadece %1,1'i “en üst” SES grubunda yer alırken, %16,7'si “en alt” grupta yer almaktadır. Bu, toplumun yaklaşık beşte birinin çok boyutlu sosyoekonomik yoksunluk içinde olduğunu göstermektedir.
- İstanbul (%28,6), Ankara (%11,5), İzmir (%6,7) gibi büyükşehirler yüksek SES grubunda yoğunlaşırken; Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki çok sayıda ilde üst ve en üst grupta yer alan hanehalkı oranı %1'in altındadır.
- SES skoru en yüksek ilçeler sırasıyla: Çankaya (Ankara), Kadıköy ve Beşiktaş (İstanbul); en düşükler ise: Çamoluk (Giresun), Derebucak (Konya), Doğanşar (Sivas) olarak belirlenmiştir.
- İstanbul içi uçurumlar da dikkat çekicidir: Örneğin, Beşiktaş ve Kadıköy en yüksek skora sahipken; aynı şehirdeki bazı ilçeler “alt” ve “en alt” grupta yer almıştır. Bu, mikro düzeyde mekânsal eşitsizlikleri ortaya koymaktadır.

Uluslararası kıyaslamalarda da Türkiye dikkat çekmektedir:

- OECD'nin “Bölgesel Refah Göstergeleri”ne göre Türkiye, AB ortalamasına kıyasla bölgesel eşitsizliklerin en fazla olduğu ülkeler arasında yer almaktadır.
- Eurostat 2023 verilerine göre, Türkiye'de en yoksul bölge ile en zengin bölge arasındaki kişi başı gelir farkı 7 kattan fazladır.

TBMM Halkla İlişkiler Binası
6. Kat / E-614 Bakanlıklar/ Ankara
Telefon: +90 (312) 420 57 52 – 53 Faks: +90 (312) 420 22 20

Sadullah Kısacık
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Adana Milletvekili

- Türkiye'nin bazı bölgelerinde gençlerin %30'undan fazlası ne istihdamda ne eğitimdedir (NEET). Bu oran AB ortalamasının yaklaşık iki katıdır.

Bütün bu göstergeler; sosyoekonomik kalkınmanın bölgesel olarak son derece asimetrik ilerlediğini, kamu yatırımlarının dağılımında adaletsizlik bulunduğunu ve özellikle kırsal, küçük ilçe ve illerde sosyal hizmetlere erişimin sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Sosyoekonomik Seviye Haritası, yalnızca istatistiksel bir sınıflandırma değil; aynı zamanda kamusal kaynakların tahsisi, sosyal yardımların hedeflenmesi, eğitim ve sağlık politikalarının bölgesel olarak planlanması açısından kritik bir araç olmalıdır. Ancak, bu veriler ışığında kamusal stratejilerin ne ölçüde geliştirildiği kamuoyu açısından belirsizdir.

Bu bağlamda;

1. SES haritası verileri temel alınarak, en düşük sosyoekonomik skora sahip ilçeler için özel bir destek programı geliştirilmiş midir? Geliştirildiyse kapsamı, süresi ve hedefleri nelerdir?
2. SES endeksine göre "en alt" kategoride yer alan ilçelerde kişi başına düşen eğitim, sağlık ve sosyal hizmet harcamaları ne kadardır? Bu ilçelerdeki kamu yatırımlarının bölgesel ortalamalara göre farkı nedir?
3. 2024 – 2025 yılları arasında, düşük SES grubuna giren il ve ilçelere **sosyal yardım, istihdam teşviki, kırsal kalkınma desteği** gibi programlar yoluyla toplam ne kadar kaynak aktarılmıştır?
4. Uluslararası örneklerden (örneğin: AB Uyum Fonu, Almanya'nın "Kohäsionspolitik" programı, Fransa'nın "ZUS" kent politikaları vb.) esinlenerek Türkiye'de düşük SES bölgeleri için bütüncül ve çok aktörlü kalkınma politikaları geliştirilmiş midir?
5. SES skoruna göre "en düşük 10 ilçe"de son üç yılda kamu tarafından açılan eğitim kurumu (okul, meslek lisesi, üniversite bölümü) ve sağlık tesisi (aile sağlığı merkezi, hastane) sayısı kaçtır?
6. Aynı SES verisiyle ilişkili olarak, bu ilçelerde çocuk işçiliği, erken yaşta evlilikler, sağlık hizmetine erişim oranları gibi göstergelerin durumu nedir?
7. SES puanı düşük olan yerleşim yerlerinde yaşayan vatandaşların kamu hizmetlerine dijital erişim düzeyi nedir? (e-devlet, e-nabız, sosyal yardım başvuru sistemleri vb.)
8. Bakanlığınız tarafından SES haritasının güncellenme sıklığı nedir? Bu veri seti politika üretimi için nasıl kullanılmaktadır?
9. Bölgesel eşitsizliği azaltmak ve düşük SES'li bölgelerde yaşam kalitesini artırmak adına önümüzdeki üç yıla ait somut hedef ve performans kriterleri nelerdir?